

הניזקין פרק חמישי גיטין

ג.

עין משפט
נר מצוה

י"ב א מ"י פכ"ה מהל'
מלוה ולוה הל' ג ד
ופי"ו מהל' אישות הל' ט
סמג עשין לד ומח טוש"ע
ח"מ ס' קבט סעיף א ב
וטוש"ע אה"ע סימן קב
סעיף ו:

יד ב מ"י שם סמג עשין
מח טוש"ע אה"ע שם:
טו ג טוש"ע ח"מ סימן
קה סעיף יח:
טז ד מ"י פ"ח מהל' מקי
ממון הל' יא סמג
עשין טו טוש"ע ח"מ סי'
קה סעיף כא וסימן טיט
סעיף ג:

פסקי רי"ד

[illegible]

מצוה הוא דעבד וְלֹא מִיַּד חֲסֶדָה. מרמי צעיק אכל היכא דלאו
מזוה עבד ולא חסרה כגון שנעשה ערב אחר הנישואין או א'
עבד מזוה וחסרה משמעבד: **פחות** שבבאים. וה"ה כשנא לימן
לו קרקע נותן לו פחות שבקרקעותיה דייניו ויזכירת אכל פחות שבכלים
היינו מיטב כדלמרימן צפ"ק דצ"ק (ט' קד') לכל מילי מיטב הוא:

בין דריניה מדאורייתא בעידית.
נראה * דסדרב שצנודא
לאורייתא דלי דרבנן אע"ג דמיניה
דידיה דיניה מדאורייתא צעדיה
מיתמי יהא ציבורית כיון דמדאורייתא
לא גבי כלל ומר וזוטרא ואצי דסברי
מיתמי מציבורית דריק לוומר דקסברי
שצנודא לאו לאורייתא דכפשיטין
צמתיתין דלי לאו הכי מאי טעמא
אפקעו רבנן? אי נמי לא פלוג רבנן
ביתמי^ה: **מאי** עידית שפאי עידית.
פירש בקונטרס מאי עידית דקתני
הכא לדע"ה שסתבה צטור הלואה
אינו גובה ממנה כגון דשפאי עידית
אחר הלואה קצתה מלפניו שאינו יכול
לגבות הימנה כגון שנטלו מסיקין או
נשדפה או שטפה נהר דצטל ליה
תנאיה ומהשתא הוה ליה להאי צעל חוב
לאצטריי וצבורית מדאורייתא ומשום
נעילת דלת אמרו צבינונית וגבי יתמי
אוקמוה אדאורייתא וכדכרזא דאמר
היכל דשפאי עידית לאחר היות ועדיין
יש לו עידית ציבורית וצבורית אלא
שוו היתה יפה תומא גובה מצינונית
דאזל ליה דיניה דאמר ליה האיך
נסתחפה שדך ומוזלך גרס וקשה
לר"ת דמאי עידית שפאי עידית משמע
שטורא הא דקא אמר מאי לאו
דכתב עידית צטור ולפי' הקונטרס
הוה ליה למימר הכא צמאי עסקין
בשפאי עידית ועוד¹ עידי עידית מלן
דכר שמייה ועוד דפירש הקונטרס
שאס נתקלקל עידי עידית לא יגבה
מן העידית הנשארת אס כן הורעת
כחן של נזקין אלא צינונית דכי האי
גוונא פריך צפ"ק צד"ק (י"ד) ועוד
דכרזא משמע התם (דף כ) דאית ליה
צטל עולם ש שמיין גבי ראוון שמכר
כל שדוטיא לשמעון (ו'אס) מן מאי עידי
עידית שייך הכל דלמעדי
דעלמא לא גבי מיניה ומפרש רבינו
חס מאי עידית שפאי עידית כמו וצכל
שפיס מרעיתם (ישעיה מט) דדך
שדות הטובות שאכל הנהר סוף השדה
שעל שפת הנהר ממש עומד למרעה
בהמות וגריע מציבורית מפני שהנהר
שוטף תמיד מה שזורעים שם ואפילו
הן עידית דקתני בצרייתא היינו אפילו
הן שפאי עידית אותה קרקע שמגבין
יתומין אף על גב דגריעי מציבורית¹
וכדכרזא דאמר היות היות שפאי עידית
מן העידית אכל היות שפאי עידית
שהעמיד שם בהמותיו לרעות גובה
מן הצינונית דלא חשיב נזקין דלהכי
קיימי² אלא הוה ליה צעל חוב
אע"ג דהעמיד שלא מדעת הצעלים:
יתומין

יילו גדולים נמי: דגדול לגבי מילי דאציו כקטן הוא. ולא ידע אי
אן רבנן עליהו להעמידם על דין תורה הוא וקטנים ולא גדולים:
במקום

קבלן **דבעל חוב**. תרמי לחיובא איבא חדא דקבלן הוא ועוד דחסריה ממונא: **מעיקרא דסקנא**. משורש טעם התקנה דקמני מפני מה כתובה בזיבורית יותר משהאיש כו': **היולא על היסומים**. שלוח אביהם: **שקטוב צו שצא**. שהתנה עם המלוה לגבות מעדיית: **סדע**.

דלא מהני תנאה לגבי יתומים דהא
 סתם בעל חוב צדינות ונגזי יתמי
 משתנה דין: מה דרכו של לוח
 לזולת. לפרוע: פתוח שכלים.
 שמלכו לא יפרע עידי: כיון
 דדיניה מדאורייתא צדידי. שרי
 שיעבדה לו ועשה קרקע וז ערב
 למלוה וערב משתעבד מה"ט דכתיב
 אני אעבדנו (בראשית מג): כגון
 שהיה ויזכיר וז של מוסיק כעידית
 ל ניוק. דמדאורייתא מיהא גבי: ור'
 ישמעאל היא. דאמר מדאורייתא
 דניקח שיימין ומפני מיקון העולם
 אמור רבנן דמזיק שיימין דמקן
 דמזיק וגי יתמי אוקמוה דאורייתא:
 לאו אף על גב דכתיב עידי בשטר.
 ומיוצתא דרבא: מאי עידי. דקמי
 הכא דאע"ג דכתבה בשטר הלוואה
 אינו גובה ממנה כגון דשפאי עידי
 לאחר הלוואה קפסה מנכמי שאינו
 יכול לגבות הימנה כגון שנטולה
 מסיקין או נשדפה או שטפה נהר
 דבטול ליה תנאה דהשתא הו"ל לאי
 בעל חוב לגבי ויזכיר מדאורייתא
 ומשום שלא תנעול דלת אמור רבנן
 צינות וגבי יתמי אוקמוה דאורייתא:
 וכדרבא. דאמר דהיכא דשפאי עידי
 אול ליה דיניה: הויק ויזכיר גובה.
 דמי נזקין מן העידי של מוסיק ואפילו
 עידי עידי לר"ע מדאורייתא ולרבי
 ישמעאל מדרבנן: שפאי עידי.
 לאחר הוצק ועדיין שז לו עידי
 וצינות ויזכירית אלף שזו היתה יפה
 מאוד: גובה מן הצינות. דאול ליה
 דיניה דל"ל האך נסתמפה שדך
 ומזלך גרם וצדין הוא דנחיה אלל
 ויזכירית אלף מפני מיקון העולם הוא:
 וגבי יתמי אוקמוה כו'. לאו אדרבא
 קאי אלף אדתנא ר"א יותאס:
 תקנתא הוא דעבור רבנן. לחוס
 על היתומים להשמיע על דין תורה
 שיהא זה טורח ומוכר את הויזכירית
 שאין להם מי יטרח בשבילם: או
 ידמא. לאו תקנתא הוא אלף דינא
 הואי לזאוקמיניה דאורייתא שדינו
 ויזכירית דטעמא מאי אמרי דיניה
 צדינות משום נעילת דלת הלכך
 אי נמי לא מיתקני רבנן למיגבי
 מיחמי צינות אין כאן נעילת דלת
 דלא מסיק אדעתיה האי מלוה
 לנעול דלת וליחוש דילמא מיית ליה
 וגפלי קמי יתמי ומגבו ליה ויזכירית
 ואי טעמא הכי הוא אפילו גדולים
 נמי דין כן: לשבועה. לענין שאמרו
 חכמים הלא ליפרע מנכסי יתומים
 לא יפרע אלף בשבועה ואפילו הו"א
 שטר דאי הוא אצוהין דאמתי קיים
 דלמא הוה טעין ואמר אשבעע ליה
 דלא פרעתין ומשבעין ליה כדאמרין

בשבעות (דף מא.) והשתא חנן טענינן בשביל יתמי ולהא מילתא פרעיה אצוה אי לא אכל לענין זיבורית אימא לך דטעמא משום ד

מסורת הש"ס

(א) ב"ק ח. [ב"ב קעא:];
(ב) [לעיל מח:]; (ג) בכת"י
ליחא חיתת רבי, (ד) כחובות
זד. שבושות מזב: (ה) [ב"ב
קעב:]; (ו) ז"ל מהא.
רש"י, (ז) בדפו"ר אדמו
אלעור, (ח) [כחובות פו:];
(ט) עי' או"י למסכת בב"ב
פרק א' אות לט' ונחיתות
המשפט סי' קב ביאורים
סק"א,

תורה אור השלם

1. בחוץ תעמוד והאיש אשר אתה נשה בו יוציא אליך את העבוט החוצה: דברים כד יא

גליון הש"ס

תוס' ד"ה כיון וכו' דסבר
שעבודא דאדורייתא. עי'
פסחים דף קא ע"א תוס'
ד"ה ושנו:

מוסף רע"י

תרומים שאמר. הנה
 יפרע משה חסד לא יפרע
 בשבעה, חסד גדולים
 אמרו (כתובות ד, א) איכא
 לומר. איכא למימר
 אמרו כלומר חסד גדול
 שיהיה לא חסד גדול
 (רשב"ם פ"ד ע"ד). כל
 ידיו נכסו לא משתבעה
 לא נחר בלוט שטמו
 נפיקו ואזני אלוט שטמו
 מילי שילא להפקד. (שם)
 מצדו אמר ר' ערב
 המצד חזיונו לא דפטו
 לפוט טעמיה אלא ממחין
 לוונן ע"ד ערבות ו'
 ממחין וכל אמר המצד
 לאשה אלא טעב למחין כ'
 ולטובה (שם)
 ולאוי מדי חסדיה. שלא
 הוסיף כלום משלה. (רשב"ם)
 (שם).

מוסף תוספות

- א. אם נעשה ערב לנסיך
צאן ברזל בשבט ישראל,
(והדינין) מוס' הלש' ש
ג. ראל. מוס' הלש' ש
עצמאות וכל תנאי
שבתון קיים. וכן
ז. ד. חמול. הלש' ש
ס. ה. כן ב"ח' הלש' ש
ד. ע. לטל ש' הלש' ש
דויתוב בלש' ש
מחן מן חבורת. הלש' ש
ס. א. (והדינין) חבורת
גובה מן חבורת פירוש
ש"י עיר חבורת וקרה.
מוס' הלש' ש. (ד. ה.)
ותמי אקומה ורנן
אוריתא דמוראיתא
דרנן להוציא פחות
שבכלים ואלו יחזור
אוריתא ואלו יחזור
אל פירוש לשון שפא.
מוס' הלש' ש. ח. לרעות
שהבטול של כל אדם
הבעלים נשטלן שפא
לוהבי אל קנין שפא
עדיית הלש' ש
במות של ארשות
הבעלים אל מקרי מוק.
מוס' הלש' ש